

СПІВПРАЦЯ ШКОЛИ, СІМ'Ї, ГРОМАДСЬКОСТІ У ВИХОВАННІ ЗДОРОВИХ ДІТЕЙ

Секретом дитячого успіху для кожної дитини є її здоров'я. Тому саме батьки з раннього дитинства повинні навчити дитину дбати про своє здоров'я поряд з бажанням дитини й вибору освіти.

В 1999 році прийнятий Закон України "Про освіту", який не лише проголошує пріоритет громадян на здобуття повної загальної середньої освіти, а й підтверджує пріоритет здоров'я і зміцнення здоров'я учнів, їхнього фізичного стану, бажання вчитися.

З цією метою зменшено тривалість уроків, скорочено кількість навчального навантаження, а також зменшення наповнюваності класів.

У Законі про освіту передбачено перехід на 12-річний термін навчання. Це створює можливість для здобуття учнями якісної освіти і збереження при цьому їхнього здоров'я шляхом розвантаження навчальних годин.

В статті 22 є положення про щорічний безплатний медичний огляд учнів, спостереження за станом здоров'я дітей та його корекція, проведення лікувально-профілактичних заходів.

В Законі про освіту визначено і обов'язки батьків. Право батьків – вибирати для дітей навчальний заклад і форму навчання, а серед обов'язків – створювати умови для здобуття дитиною середньої загальної освіти, постійно дбати про їх здоров'я.

Прийняття Закону є надійним підґрунтям для збереження якісного навчання та виховання здорових дітей, формування у них здорового способу життя.

Указ Президента України № 456 від 27.04.99 р. "Про заходи щодо розвитку духовності, захисту моралі та формування здорового способу життя громадян" є ще раз підтвердженням того, що утвердження загальнолюдських цінностей, збереження здоров'я громадян України є виключно актуальною проблемою сьогодення.

На виконання даного Указу розроблена "Національна програма патріотичного виховання населення, формування здорового способу життя, розвитку духовності та зміцнення моральних засад суспільства" яка затверджує

Г.М.Жур

методист методичного кабінету відділу освіти Славутської райдержадміністрації

на Постановою Кабінету Міністрів України (15.09.00 р. № 1679).

Важливим кордоном реалізації функцій шкільної освіти є нова освітня галузь "Основи здоров'я і фізична культура". Вона реалізується інтегрованим курсом "Основи здоров'я". В основу програми цього курсу покладені положення валеології – науки про здоров'я.

Вже з перших днів навчання школярів педагогічні працівники повинні спрямовувати свою діяльність на:

- формування в учнів активної мотивації щодо дбайливого ставлення до свого здоров'я;
- формування знань, умінь і навичок безпеки життєдіяльності вдома, у школі, на вулиці та громадських місцях;
- засвоєння учнями знань, умінь і навичок особистої гігієни;
- формування в учнів уявлень і понять про фізичне здоров'я, фізичний розвиток;
- формування уявлень і понять про духовне здоров'я та його вияв через загальнолюдські цінності (милосердя, співчуття, взаємодопомогу), оволодіння уміннями й навичками морально-етичної поведінки;
- запобігання в учнів порушень постави, плоскостопості, порушень зору, розладів органів чуття;
- ознайомлення з значенням загартовування, харчування, режиму дня для здоров'я дитини.

Це все дасть можливість сформувати в учнів активну мотивацію щодо дбайливого ставлення до власного здоров'я. Надзвичайно важливо продовжувати валеологічне виховання вдома і в громаді, створивши необхідні умови для реалізації принципів здорового способу життя. Необхідно згуртувати батьків класу, школи і спрямувати роботу батьківських комітетів на формування валеологічної культури. Батьківська громада може дуже багато:

- сприяти емоційному проведенню занять;
- поліпшенню добору до заняття унаочнення (відеофільми, кінофільми, слайди, організувати навчальні екскурсії).

Науковці, медики та педагоги України дійшли висновку, що ефективному вирішенню проблеми навчання здоров'ю, формування здорового способу життя молоді сприяє комплексний підхід. Валеологічна освіта реалізується через:

- валеологічне навчання і виховання в дитячих дошкільних закладах;
- уроки “Основи здоров'я”, які мають викладатися у всіх класах загальноосвітніх середніх закладах;
- позакласні валеологічні заклади;
- співпрацю з батьками;
- співпрацю з громадою та реалізацію валеологічно спрямованої політики на місцевому, регіональному та державному рівнях;
- викладання валеології, як базового предмета у вищих закладах освіти всіх рівнів акредитації.

Проаналізувавши досвід, який вже є в Україні, співпрацю педагогів і батьків схематично можна представити таким чином:

Співпраця у школі:

1. Робота з учнями.

1.1 Участь в організації навчально-виховного процесу (залучення батьків до реалізації таких навчальних методів як інтерв'ю, дискусії-дебати, рольові ігри, проблемні ситуації тощо):

1.2 Спілкування батьків з учнями на перерві (організація фізкультурних пауз, сніданків, ігор, радіопередач валеологічного змісту тощо).

2. Співпраця з учителями.

2.1 Обговорення та вибір змісту і форм валеологічного навчання.

2.2 Підготовка і вибір засобів унаочнення валеологічних занять.

2.3 Вибір підручників, робочих зошитів, хрестоматій валеологічного змісту.

3. Співпраця з медичними працівниками школи.

3.1 Контроль за санітарно-гігієнічним станом школи.

3.2 Контроль за харчуванням школярів.

3.3 Контроль за медичним обслуговуванням школярів.

4. Діяльність шкільних батьківських рад, комітетів, об'єднань.

4.1 Валеологічні аспекти роботи батьківського комітету школи.

4.2 Валеологічний аспект роботи батьківських комітетів класів.

4.3 Міжшкільні зв'язки з питань валеологічного навчання і виховання.

Співпраця з дітьми поза школою може здійснюватись у вигляді спортивних змагань в межах “Днів здоров'я”, “Днів сімейного здоров'я”:

- участь у роботі літніх оздоровчих таборів;
- еколого-валеологічні рейди;
- організація позаурочного харчування у дворах і ін.

Співпраця зі структурами виконавчої влади може бути організована такими формами, як:

- подання пропозицій з валеологізації та забезпечення життя регіону діяльності школи;
- співпраця з органами виконавчої влади щодо реалізації рішень з оздоровлення населення регіону діяльності школи;
- спільна діяльність з Центрами соціальної роботи з молоддю;
- використання консультативної допомоги установ системи охорони здоров'я України.

Зв'язок із засобами масової інформації здійснюється участю у підготовці радіопрограм для дітей і молоді, програм телебачення, публікації матеріалів валеологічного характеру в популярних, публіцистичних та наукових журналах, газетах.

Співпраця з громадськими організаціями може забезпечуватись такими шляхами:

1. Зв'язок з громадськими організаціями (“Пласт”, “ЮНІСЕФ”, “СПОК”).

2. Робота громадських об'єднань (валеологічні клуби, спілки, асоціації тощо).

3. Робота в громадських проектах (“Молодь – за здоров'я”, “Рух за здоровий спосіб життя” і ін).

Планування роботи на наступний навчальний рік потрібно розпочинати на останньому зібранні.

Основними валеологічними напрямками, які виносяться на обговорення, можуть бути такі:

1. Основні компоненти здоров'я;
2. Чинники здоров'я;
3. Соціальні та природні умови здоров'я;
4. Методи збереження і зміцнення здоров'я;
5. Педагогічні підходи та методи викладання валеології у школі;
6. Форми і методи позашкільної валеологічно спрямованої освіти;

Т. Даробок карифеїз вітчизняної і світової медицини у галузі здоров'я.

Є багато різних форм співпраці держави, сім'ї і громади у вихованні здорового способу життя у дітей, молоді.

Важливо активно діяти, то наші зусилля окупляться сторицею – здоров'ям дітей.

Література

1. Конституція України.

2. Конвенція ООН про права дитини., К. "Світ", 1997.

3. Бондаровська В.С. Основи здорового способу життя. Навчальний посібник "Валеологія". К. 1999.

4. Бойченко Т.Є. Школа здоров'я. К., Рута, 2000.

5. Валеологічна освіта та виховання: сучасні підходи, доступність і шляхи їх розвитку в Україні //Збірник науково-популярних статей, В.М. Оржеховська, К.,1999.

6. Петрик О.І. Медико-біологічні та психолого-педагогічні основи здорового способу життя. – Львів, Світ, 1993.

7. Бондаровська В.М. У серці суспільства // Рідна школа, 1994, №11.

А.В. Запорожець,

вчитель Цвітоського НВО Славутського району

СТАН ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Виховання свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших громадян як найвищої соціальної цінності, формування гігієнічних навичок та засад здорового способу життя, зміцнення фізичного та психічного здоров'я дитини є одним із пріоритетів освіти. Здоров'я людини на 51% залежить від способу життя, на 17-20% - від спадковості, 20% - від стану навколишнього середовища, на 14% - від системи охорони здоров'я.

З кожним роком в Україні спостерігається погіршення стану здоров'я дітей: хворобливість, відхилення в роботі внутрішніх органів, зниження рухової активності, 90% учнів - вчителів нездорові, мають ті чи інші проблеми зі здоров'ям.

Дитина повинна пізнати себе, особливості свого організму, основні засоби здорового способу життя, запобігати різним захворюванням, шкідливим звичкам, вміти керувати своїм здоров'ям, і це дасть їй шлях до повноцінного життя.

Щоб бути здоровим, важливо мати раціональний, чіткий режим дня з урахуванням віку. Режим дисциплінує роботу всіх органів, а також формує такі необхідні якості людини як зібраність, акуратність, воля, вміння зосереджуватись.

Кожна людина в дитинстві мріє бути сильною, такою, наприклад, як Кирило Котигорошко або як Котигорошко. Проте сильні люди не народжуються, ними стають завдяки щоденному напруженому тренуванню. Стан здоров'я людини оцінюється рівнем розвитку фізичних якостей. Сильна людина рідше хворіє, легше переносить життєві негаразди. Для

цього треба раціонально харчуватись, займатися фізичною культурою, вести здоровий спосіб життя, виконувати гігієнічні правила, загартовуватись.

Їжа - основне джерело енергії і життєдіяльності людського організму. Завдання полягає в тому, щоб продукти харчування бути свіжими, якісними, добре розподілялись між всіма клітинами організму і легко засвоювались ними.

Заняття фізичною культурою допомагають збалансувати енерговитрати, стимулюють діяльність серцево-судинної і дихальної системи, сприятливо впливають на роботу нервової системи, активізують процеси обміну, збільшують стійкість до захворювань і працездатність, підтримують приємну зовнішність і гарний настрій.

Закінчилось бурхливе ХХ століття. Надзвичайне воно тим, що людство, досягнувши величезних технічних успіхів, опинилось перед фактором, що здоровіше і щасливіше воно не стало.

Бажання людства забезпечити собі більш комфортні умови життя призводить до стрімкого науково-технічного розвитку, наслідком якого є збільшення небезпечних чинників та посилення їх негативного впливу. Наприклад, в Україні відсотковий розподіл нещасних випадків із учнями зі смертельними наслідками (2001 рік) зберігається майже таким, як і в минулі роки. Найбільш поширеними причинами загибелі дітей залишаються утоплення та самогубства.

Відбувається деградація людства, яка виявляється у рості хвороб цивілізації: серцево-